

Порівняльний аналіз діяльності недержавних пенсійних фондів у Дніпропетровській області та Україні

Ю. ГУЦАЛОВА,

Дніпропетровська державна фінансова академія

У статті розглянуто проблеми роботи НПФ, досліджено тенденції розвитку недержавного пенсійного забезпечення як у цілому по Україні, так і в Дніпропетровській області, порівняно результати діяльності з іншими областями. Також проаналізовано структуру портфеля НПФ України. З'ясовано переваги недержавного пенсійного забезпечення.

В статье рассмотрены существующие проблемы работы НПФ. Исследованы тенденции развития негосударственного пенсионного обеспечения как в целом по Украине, так и в Днепропетровской области, по сравнению с другими областями. Также проанализирована структура портфеля НПФ Украины. Приведены преимущества негосударственного пенсионного обеспечения.

The article is devoted to the problems of the pension funds. Investigated trends of development of private pensions as a whole in Ukraine and in the Dnipropetrovsk region, compared the results with other regions. Also analyzed the structure and assets of private pension system of Ukraine. Found out the benefits of private pensions.

Ключові слова: недержавні пенсійні фонди (НПФ), недержавне пенсійне забезпечення, пенсійна реформа, пенсійні активи, пенсійні виплати.

Постановка проблеми. Забезпечення стійкого функціонування пенсійної системи України — одне з найактуальніших завдань соціальної політики держави. Недержавні пенсійні фонди (далі — НПФ) є важливим учасником інвестиційного процесу, оскільки значення розвинутої пенсійної системи полягає не тільки у пенсійному забезпеченні, а й в акумуляції коштів з наступним їх інвестуванням. Нетривалий досвід функціонування недержавних пенсійних фондів в Україні обумовлює необхідність подальшого поглибленого вивчення їх ролі у вирішенні цих завдань. Основні проблеми діяльності НПФ пов'язані з недостатнім ступенем макроекономічної стабільності держави, низьким рівнем ефективності роботи підприємств, недостатньою капіталізацією фінансового ринку та доходів. Зараз, після фінансової кризи, НПФ перебувають у досить складних умовах і можуть втратити потенціал позитивного впливу на ефективність функціонування економічної системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемами розвитку НПФ займаються такі вчені, як А. Бахмач, Н. Ковальова, Д. Леонов, Л. Момотюк, Г. Терещенко, Н. Ткаченко та інші. Але невирішеними лишаються питання щодо створення сприятливих умов для ефективного розвитку НПФ, оскільки українським законодавством встановлено досить жорст-

кий режим регулювання їхньої діяльності. Крім того, залишається актуальною проблема наближення послуг НПФ до населення України.

Постановка завдання. Це дослідження спрямоване на з'ясування переваг недержавного пенсійного забезпечення на ґрунті аналізу особливостей діяльності та значення недержавних пенсійних фондів у Дніпропетровській області, порівняння результатів їх роботи з іншими областями України та аналізу всеукраїнського консолідованого портфеля НПФ.

Виклад основного матеріалу. Побудова ефективних недержавних пенсійних фондів в Україні означає створення одного з важливих механізмів стабільного пенсійного забезпечення. Необхідність і значущість таких фондів визначається їх здатністю бути суттєвим джерелом підтримки соціальних стандартів та одночасно акумулятором внутрішніх інвестиційних ресурсів для прискореного розвитку національної економіки. Активи накопичувальної пенсійної системи є реальним багатством кожної нації. Вони є важливим джерелом довгострокових інвестицій у національну економіку. На початку 2010 р. відношення активів накопичувальних пенсійних систем країн світу до ВВП становило: у Нідерландах — 120%, Швейцарії — 113%, США та Австралії — 93%, Канаді — 84%, Англії — 80%, Бразилії — 22%, Німеччині — 12%, Франції — 6%, Україні — 0,8%¹.

¹ Ринок пенсійних послуг: сучасний стан та перспективи розвитку. Матеріали Українського агентства фінансового розвитку. — Електронний ресурс. — Режим доступу: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/strah_rynok/119.htm.

Таблиця 1

Динаміка основних показників діяльності недержавних пенсійних фондів України у 2006–2010 рр., наростаючим підсумком на кінець року

Недержавні пенсійні фонди	2006	2007	Відхилення до попереднього року	2008	Відхилення до попереднього року	2009	Відхилення до попереднього року	2010	Відхилення до попереднього року
Загальна кількість укладених пенсійних контрактів (тис.)	41,5	55,9	14,4	62,3	6,4	62,5	0,2	69,7	7,2
Кількість учасників за укладеними пенсійними контрактами (тис. осіб)	193,0	278,7	85,7	482,5	203,8	497,1	14,6	569,2	72,1
Загальні активи НПФ (млн грн)	137,0	280,7	143,7	612,2	331,5	857,9	245,7	1144,3	286,4
Пенсійні внески (млн грн), у т.ч.	119,7	234,4	114,7	582,9	348,5	754,6	171,7	925,4	170,8
від фізичних осіб	5,3	14,0	8,7	26,0	12,0	31,8	5,8	40,7	8,9
від юридичних осіб	108,2	220,4	112,2	556,8	336,4	722,7	165,9	884,6	161,9
від фізичних осіб-підприємців	0,0	0,04	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1
Пенсійні виплати (млн грн)	4,0	9,1	5,1	27,3	18,2	90,1	62,8	158,2	68,1
Кількість осіб, що отримали/отримують пенсійні виплати (тис. осіб)	3,9	5,5	1,6	10,9	5,4	28,1	17,2	47,8	19,7
Сума інвестиційного доходу (млн грн)	23,4	68,1	44,7	86,8	18,7	236,7	149,9	433,0	196,3
Сума витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів (млн грн)	6,1	16,6	10,5	31,6	15,0	47,1	15,5	64,6	17,5

У літературі можна виділити два концептуальні підходи щодо втручання держави у формування та розвиток системи недержавного пенсійного забезпечення. Перший передбачає доцільність мінімального втручання, бо розглядає недержавне пенсійне забезпечення як підсистему ринкової економіки, здатну до саморегулювання. Зарубіжний досвід показує, що за сприятливих умов клієнтська база НПФ зростає вражаючими темпами, переважно за рахунок того, що кошти, які акумульовані у фондах, не використовуються для виплат пенсій, а дають інвестиційний дохід з мінімальним ризиком². Такі системи забезпечують підтримку доходів пенсіонерів, дають підприємствам змогу створювати ефективні програми управління людськими ресурсами. Одне із завдань уряду – створити інституціональну основу регулювання цих схем.

Другий концептуальний підхід ґрунтується на гарантуванні державою ефективної діяльності НПФ, унеможливленні втрати коштів вкладниками та державному захисті від усіх ризиків. Саме такий шлях обрала для себе Україна, згідно з прийнятими останнім часом законодавчими актами і нормативними документами щодо діяльності НПФ.

Ринок послуг недержавних пенсійних фондів сьогодні є найдинамічнішим серед усіх фінансових ринків в Україні. Станом на 31.12.10 р. у Державному реєстрі фінансових установ міститься інформація про 101 недержавний пенсійний фонд, з яких 83 – відкри-

ті, 9 – корпоративні, 9 – професійні та 43 – адміністратори НПФ³. Серед зареєстрованих пенсійних фондів функціонує близько 70%⁴.

Аналізуючи основні показники діяльності НПФ та темпи їх приросту за останні 5 років (табл. 1), можна відзначити, що цей ринок дуже стрімко розвивався у 2007 р.; у наступні роки були відчутні наслідки фінансової кризи, але у 2010 р. позитивні тенденції відновилися. Загальні активи НПФ упродовж усього досліджуваного періоду постійно збільшуються. Найбільший приріст відбувся у 2008 р. – на 332 млн грн (у 2,2 разу), значно зменшився їх приріст у 2009 р. – 246 млн грн, але у наступному році темпи приросту склали 33% і розміри активів досягли 1144 млн грн. Можна зробити висновок, що попит на послуги системи недержавного пенсійного забезпечення не зменшується.

Кількість учасників за укладеними пенсійними контрактами постійно зростає, найбільший приріст цього показника був у 2008 р. – на 204 тис. осіб. Незначно збільшилась їх кількість упродовж 2009 р. – на 14 тис. осіб, але за останній рік відновився процес залучення населення до НПФ, і кількість учасників зросла на 72 тис. осіб, досягнувши рівня 569 тис. осіб.

Постійно зростає сума пенсійних виплат. Якщо у 2006 р. вони склали всього 4 млн грн, то вже у наступному році зросли вдвічі, у 2008–2009 рр. – збільшилися на 30%, а у 2010 порівняно з 2009 р. виплати зросли на 75% і досягли 158 млн грн, що їх одержували 48 тис. осіб.

² Федоренко А. Міфи пенсійної реформи / А. Федоренко // Економічна правда. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2011/03/22/278401/>.

³ Підсумки розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення за 2006–2010 роки // Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/1058.html>.

⁴ Бахмач А. НПЗ: тенденції ринку // А. Бахмач // Вісник Пенсійного фонду України, 2010. – № 3. – С. 20–21.

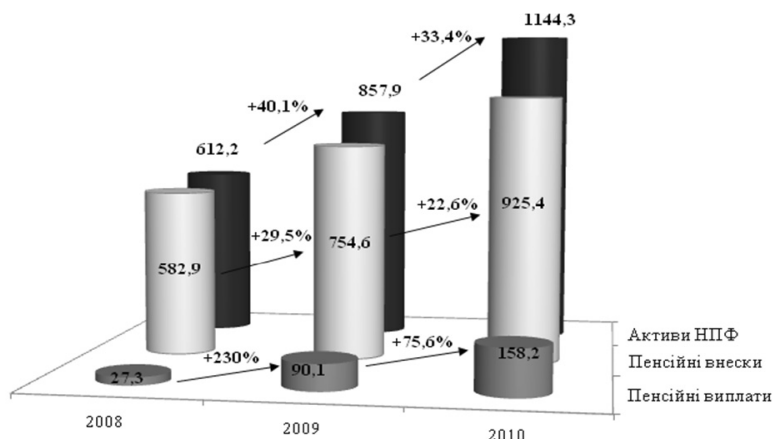

Рис. 1. Основні показники діяльності НПФ за 2008–2010 рр., млн грн

За минулий рік одноразові виплати склали 156 млн грн. З усіх активів, акумульованих у НПФ з початку роботи системи, 14% виплачено у вигляді пенсій. Це вказує на стабільність системи, яка менш чутлива до ризиків і коливань, що властиві, наприклад, банківській системі, вкладники якої можуть у будь-який час вимагати повернення коштів з депозитів (рис. 1).

Сума інвестиційного доходу у 2008 р. була найменшою — 18 млн грн за рік, але вже з наступного року відбувається стрімке зростання — 150 млн грн у 2009 р. та 196 млн грн у 2010 р. У міру накопичення пенсійних активів та активізації інвестиційної політики НПФ їх прибуток помітно зростає. У 2010, як і в 2009 р., система НПФ показала хороші результати як за динамікою (активи зросли на 33%), так і за дохідністю, яка склала 37%, що значно перевищило інфляцію (9,1%)⁵. Що стосується всеукраїнського консолідованого інвестиційного портфеля, то він представлений на рис. 2.

Для порівняння: на початку 2010 р. структура глобальних пенсійних активів, які становлять 85% загальносвітових пенсійних резервів, виглядала так: 54% — акції, 28% — боргові цінні папери, 2% — депозити, 16% — нерухомість, метали, інші активи⁶. За результатами 2010 р., в Україні переважними напрямками інвестування пенсійних активів є депозити в банках (35% інвестованих активів), облігації підприємств-резидентів України (15%), цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України (15%), та акції українських емітентів (18%).

Довгостроковий характер пенсійних накопичень та їх соціальна спрямованість об'єктивно зумовлюють потребу у відповідних фінансових продуктах як об'єктах інвестування пенсійних активів, з належним забезпеченням зобов'язань за такими фінансовими

інструментами. Однак аналіз сучасного стану фінансового ринку України з огляду на прийнятність для інвестування пенсійних активів показав обмеженість наявного кола цінних паперів та інших інструментів, які визначені законодавством і частково задовольняють вимоги пенсійних фондів (облігації внутрішньої державної позики, акції та облігації підприємств, ощадні сертифікати, банківські депозити).

Основними класами активів, у які можуть інвестуватися кошти з накопичувальної пенсійної системи, є державні, муніципальні та корпоративні облігації, іпотечні цінні папери, акції підприємств, банківські депозити, ощадні (депозитні) сертифікати та деякі інші активи.

Банківські депозити є традиційним інструментом фінансового ринку для інституційних інвесторів, зокрема пенсійних фондів. Певна зацікавленість у розміщенні пенсійних накопичень на банківських депозитах зумовлена, з одного боку, високою ліквідністю вкладів, з другого — гарантованою дохідністю. Законом передбачена можливість тримати на банківських депозитних рахунках та в ощадних сертифікатах не більше 40% загальної вартості пенсійних активів пенсійного фонду (але не більше 10% загальної вартості пенсійних активів у зобов'язаннях одного банку)⁷.

Рух загальної суми інвестиційного портфеля НПФ між видами активів характеризується наступними тенденціями. Частка корпоративних облігацій у консолідованому портфелі в абсолютному виразі збільшилась порівняно з 2009 р. із 162,4 до 175,7 млн грн, а у відносному виразі зменшилась відповідно з 19 до 15%. Слід зазначити, що нині ринок облігацій державної позики є одним із найбільш ліквідних сегментів ринку цінних паперів. Незважаючи на це, вони не користуються значним попитом при інвестуванні пен-

⁵ Про соціально-економічне становище України за 2010 рік // Державний комітет статистики. — Електронний ресурс. — Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2010/so_ek_r_u/soekru_u/soe1210.zip.

⁶ Ткаченко Н. В., Цікавська Н. А. Роль недержавних пенсійних фондів у розвитку фондового ринку // Н. В. Ткаченко, Н. А. Цікавська // *Фінанси України*, 2010. — № 12. — С. 69–78.

⁷ Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV. — Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

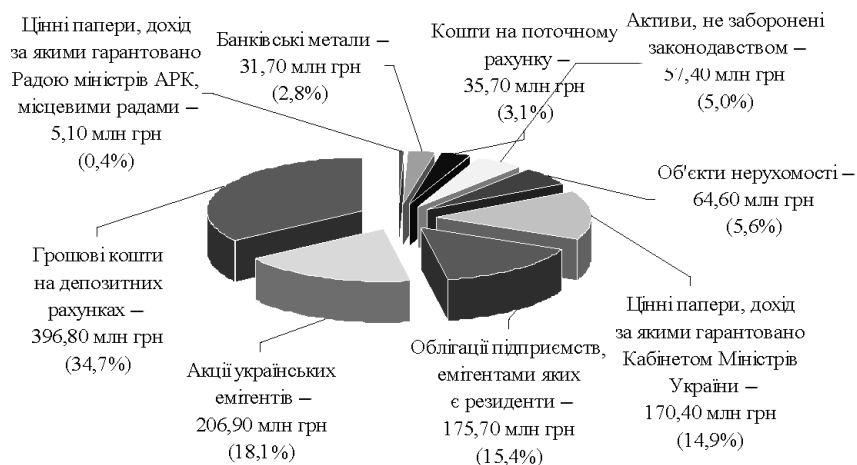

Рис. 2. Структура інвестованих пенсійних активів НПФ станом на 31.12.10 р.

сійних активів, що зумовлено вкрай низькою дохідністю цих фінансових інструментів, яка ніколи не покриває рівня інфляції та не забезпечує збереження реальної вартості інвестованих пенсійних коштів.

На банківських депозитах розміщено 35% активів інвестиційного портфеля, або 397 млн грн станом на кінець 2010 р. Ці показники на кінець попереднього року становили 40%, або 343 млн грн. Це обумовлено, перш за все, специфікою строків застосування вимог до складу та структури активів, а саме – застосуванням цих вимог через 18 місяців з моменту реєстрації пенсійного фонду як фінансової установи. Крім того, при збільшенні активів НПФ отримують можливість більш ефективно інвестувати в «альтернативні» до банківських депозитів види фінансових вкладень. Цією альтернативою є корпоративні цінні папери, інвестування в які для пенсійних фондів стає все більш привабливим. Результативність вкладень пенсійних активів у банківські депозити залежить від співвідношення між рівнем надійності банківських депозитів, рівнем дохідності за банківськими депозитами та показниками фінансової стабільності в умовах застосування знижених депозитних ставок.

Одним із найбільш поширених інструментів на вітчизняному ринку цінних паперів є акції. Інвестиції в акції вітчизняних емітентів посідають друге місце у структурі активів НПФ, в їх структурі переважають прості іменні акції. У 2010 проти 2009 р. в консолідованому портфелі НПФ значно змінилась частка акцій українських емітентів – з 8,8 до 18%, в абсолютному виразі їх розмір збільшився з 76 до 207 млн грн. НПФ досягли приросту вартості надбаних акцій як за рахунок додаткового інвестування, так і за рахунок зростання вартості самих акцій, що може свідчити про початок позитивних зрушень на фондовому ринку України. З 16,4 до 14,9% зменшилась питома вага цінних паперів в активах, дохід за якими гарантовано Кабіне-

том Міністрів України, але у натуральному виразі ця сума збільшилася майже на 20 млн грн.

Решту об'єктів інвестування активів НПФ складають інвестиції у банківські метали та в об'єкти нерухомості. Використання цих груп активів для диверсифікації інвестицій НПФ є загальною тенденцією у світовій практиці та реакцією на нестабільність ринку цінних паперів.

В Україні частка вкладень пенсійних фондів у банківські метали складає 3% (31,7 млн грн). Банківські метали як об'єкт інвестування особливо ефективно виконують свою функцію скарбу в умовах загальної фінансової нестабільності. Можливості використання банківських металів як об'єктів інвестування пенсійних активів обмежені не лише проблемами доступу пенсійних фондів до відповідних ринків, а й низьким нормативом, що встановлює обмеження на придбання активів, не заборонених законодавством про пенсійне забезпечення, обсягом до 5% загальної вартості пенсійних активів.

Проаналізуємо діяльність НПФ у Дніпропетровській області, яка знаходиться на другому місці за їх кількістю. У цій області зареєстровано такі недержавні пенсійні фонди: «Непідприємницьке товариство – ВПФ «Авіто» (дата реєстрації фінансової установи 14.06.05), ВПФ «ПриватФонд» (03.03.04), НТ «Гірничо-металургійний професійний пенсійний фонд» (24.01.06), ВПФ «ФріФлайт» (19.07.07), НТ ВПФ «Добробут» (05.07.05), НТ ВПФ «Роксолана» (12.07.05), НТ ВПФ «Нове Відродження» (12.07.05), НТ ВПФ «Солідарність» (17.04.07)⁸. Не всі вони провадять активну діяльність, тому проаналізуємо основні показники лише працюючих фондів (табл. 2).

Метою інвестування активів є, насамперед, збереження пенсійних заощаджень громадян. Тому стратегія інвестування недержавних пенсійних фондів є більш консервативною, ніж у фінансових установ. За

⁸ Електронна система оприлюднення інформації про діяльність недержавних пенсійних фондів // Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://npf.dfp.gov.ua/Default.aspx>.

Таблиця 2

Основні показники недержавних пенсійних фондів Дніпропетровської області станом на 31.12.10 р.

Показник	«ПриватФонд»	НТ «ГМПФ»	«ФріФлайт»
Кількість учасників, осіб	31 034	989	79
Чиста вартість активів, тис. грн	15 344,57	613,73	31,12
Пенсійні внески, тис. грн	754,73	22,80	0,50
Пенсійні виплати, тис. грн	180,60	57,33	0,00

Таблиця 3

Напрями інвестування грошових коштів учасників НПФ Дніпропетровської області у 2010 році

Об'єкт інвестування активів	«ПриватФонд»		НТ «ГМПФ»		«ФріФлайт»	
	грн	питома вага, %	грн	питома вага, %	грн	питома вага, %
Банківські депозитні та поточні рахунки, ощадні сертифікати банків	5991,36	39	176,19	28	24,89	80
Державні цінні папери	6499,24	42	304,12	48	0	0
Облігації місцевих позик	0	0	12,10	2	0	0
Облігації українських підприємств	10,44	0	38,84	6	0	0
Акції українських емітентів	1366,11	9	0	0	0,81	3
Цінні папери іноземних держав	0	0	0	0	0	0
Цінні папери іноземних емітентів	0	0	0	0	0	0
Іпотечні цінні папери	0	0	0	0	0	0
Об'єкти нерухомості	0	0	0	0	0	0
Банківські метали	1480,26	10	0	0	2,89	9
Інші активи	0	0	101,77	16	2,67	8
Загальна сума інвестицій	15 347,41	100	633,02	100	31,27	100

результатами 2010 р., переважними напрямками інвестування пенсійних активів Дніпропетровської області були державні цінні папери – 42 та 48% інвестованих активів у ВПФ «ПриватФонд» та «ФріФлайт» відповідно. Депозити у банках склали 39% інвестиційного портфеля «ПриватФонду», 28% – НТ «ГМПФ» і 80% – «ФріФлайта». Лише «ПриватФонд» інвестував у банківські метали 10%, акції українських підприємств – 9% і НТ «ГМПФ» в облігації українських підприємств – 6%; у цінні папери та об'єкти нерухомості кошти не вкладались. Ми вважаємо, що структуру портфеля ВПФ «ФріФлайт» неможливо аналізувати, тому що відсутня диверсифікація активів: 80% коштів знаходяться на депозитних рахунках, до того ж існує законодавче обмеження цього об'єкта інвестування на рівні 40% (табл. 3).

Для наочності порівняємо результати діяльності НПФ цієї області з деякими іншими областями, в яких активно працюють такі фонди (табл. 4). В ході аналізу було виявлено, що у Дніпропетровській області у 2009 р. була найбільша кількість учасників за укладеними пенсійними контрактами – 32 076 осіб. Сума активів НПФ була майже в 3 рази меншою, ніж у Донецькій області.

Показники Івано-Франківської області та АР Крим не досягають 1%. Частка пенсійних внесків у складі загальнонаціонального показника найбільша в Донець-

кій області (7,9%) та Дніпропетровській (1,1%) областях. Пенсійні внески фізичних осіб Донецької області складають майже четверту частину всеукраїнського показника, у Дніпропетровській області – 3,7%. Пенсійні виплати Дніпропетровської області складають 1 054 383,4 грн, що в 11 разів менше, ніж виплати Донецької області, і в 2 рази менше, ніж у АР Крим. Частка осіб, які отримують пенсійні виплати в області, складає 0,7% чисельності по Україні, в той час як на Донецьку область припадає 8%, АР Крим – 3,3%. Сума інвестиційного доходу складає 4 151 113,7 грн, тобто у 2 рази менша за показник Донецької області, але більша, ніж у Криму. Сума витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів у Дніпропетровській області, найменша серед представлених областей.

Висновки. Належний розвиток НПФ неможливий без залучення коштів широких верств населення. З огляду на це особливої уваги потребує запровадження накопичувальної пенсійної системи в країні. Разом із тим потрібно активно зацікавлювати громадян в індивідуальній участі в НПФ. Ми вважаємо, що основними перевагами інвестування через НПФ є наступне:

1. НПФ має можливість приймати і розміщувати щомісячні суми внесків учасника, розміри яких не викликають істотного зниження його поточних доходів. Законом надано право встановлювати мінімальний розмір пенсійних внесків на рівні 10% мінімальної зар-

Таблиця 4

Порівняльний аналіз результатів діяльності недержавних пенсійних фондів Дніпропетровської області з іншими регіонами України у 2009 р.

Недержавні пенсійні фонди	Частка областей у загальному по Україні обсязі, %			
	Дніпропетровська	Донецька	Івано-Франківська	АР Крим
Загальна кількість укладених пенсійних контрактів	2,3	5,8	6,2	5,8
Кількість учасників за укладеними пенсійними контрактами	6,5	1,9	0,8	0,6
Загальні активи НПФ	1,3	4,6	0,4	0,6
Пенсійні внески, у т.ч.	1,1	7,9	0,4	0,8
від фізичних осіб	3,7	23,9	2,0	2,1
від юридичних осіб	1,0	7,1	0,4	0,8
від фізичних осіб-підприємців	4,2	0,0	0,0	0,0
Пенсійні виплати	1,2	13,2	0,4	2,4
Кількість осіб, що отримали/отримують пенсійні виплати	0,7	8,0	0,6	3,3
Сума інвестиційного доходу	1,8	4,4	0,4	1,1
Сума витрат, що відшкодуються за рахунок пенсійних активів	0,6	18,5	0,8	1,9

плати з розрахунку за один місяць. При цьому максимальний розмір пенсійних внесків не обмежується.

2. З точки зору гарантій щодо збереження і виплат майбутніх пенсій працівник має більше довіри до свого роботодавця як особи, яка зацікавлена у стабільному соціальному кліматі в колективі і до того ж яка вже має у своєму розпорядженні реальні активи підприємства для виконання зобов'язань з недержавного пенсійного забезпечення персоналу.

3. Пенсійні внески не оподатковуються податком на прибуток і відносяться на валові витрати роботодавців-вкладників, які перераховують ці кошти на ім'я працівника-учасника НПФ. Також від ПДВ звільнені послуги з управління та інвестування пенсійних активів.

4. НПФ надає можливість засновникам і вкладникам брати участь у перерозподілі корпоративної власності шляхом викупу цінних паперів підприємства за рахунок коштів фонду.

5. Разове вилучення нагромаджених зобов'язань можливе лише згідно з договором, підписаним обома сторонами, причому нагромаджені зобов'язання разом з доходом передаються ідентичному за організаційно-правовим статусом інституту. Учасник, який переходить до іншого НПФ, має право перевести туди всі вже нагромаджені кошти, у тому числі виплачені пенсійні внески та інвестиційний дохід.

6. Гарантоване виконання своїх фінансових зобов'язань передбачає постійне ведення фондами всього світу актуарних розрахунків. Держава, гарантуючи надійність заощаджень населення, регламентує і контролює припустимі для НПФ фінансові ризики та необхідні страхові резерви.

7. Пенсійні кошти розміщуються головним чином у реальні і ліквідні активи, представлені фінансовими інструментами, дохід за якими гарантований державою і відомими компаніями, а також у валютні цінності і нерухомість, що є передумовою не тільки рентабельності, а й надійності та швидкого повернення вкладень.

До проблем у діяльності НПФ ми відносимо їх надзвичайну географічну централізацію, що ускладнює доступ до них населення переважної більшості регіонів. Із зареєстрованих 10 недержавних пенсійних фондів фактично у Дніпропетровській області працює лише один – Відкритий пенсійний фонд «ПриватФонд», який за дохідністю посідає 14 місце у всеукраїнському рейтингу, а два інші не провадять активної діяльності.

Зазначимо, що недержавні пенсійні фонди вигідно відрізняються від інших інститутів спільного інвестування здатністю здійснювати довгострокові вкладення коштів, які ними акумульовані. Як правило, термін накопичення капіталу фондів становить понад десять років. Тому діяльність НПФ може найближчим часом стати інструментом залучення довгострокових інвестицій у реальний сектор економіки. Необхідність розроблення обґрунтованої політики держави щодо формування механізмів добровільного пенсійного страхування, посилення державного контролю й регулювання таких фондів зумовлена також негативними результатами діяльності трастів та НПФ у 1990-х рр., що за сучасних умов є одним із суттєвих факторів недовіри населення до будь-яких фінансових інститутів.